

Міністерство освіти і науки України
Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти»
Департамент науки і освіти Харківської обласної військової адміністрації
Національна академія педагогічних наук України
Північно-Східний науковий центр Національної академії наук
України і Міністерства освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди (Україна),
кафедра освітології та інноваційної педагогіки
Київський національний університет імені Тараса Шевченка (Україна)
Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби (Україна)
Кардіфський університет Метрополітан (Велика Британія)
Вестмінстерський університет (Велика Британія)
Європейський інститут безперервної освіти (Словацька Республіка)
Педагогічний інститут Чендуського університету (Китайська Народна Республіка)
Університет імені Неджметтіна Ербакана (Туреччина)
Інститут публічного адміністрування при Університеті Миколаса Ромеріса (Литва)
Центр музично-освітньої майстерності (Париж, Франція)

МАТЕРІАЛИ

**VII Міжнародної науково-практичної конференції
«ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ
ВИЩОЇ І СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ
ВИКЛИКІВ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА»
«PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL PROBLEMS OF
HIGHER AND SECONDARY EDUCATION IN THE CONDITIONS
OF MODERN CHALLENGES: THEORY AND PRACTICE»
(м. Харків, 16 – 18 березня 2023 року)**

**Харків
2023**

Бєлолїпцева О. В.	
Значення міждисциплїнарної взаємодїї в роботї з сїм'ями, які опинились у складних життєвих обставинах у перїод вїйни.....	1054
Боярська-Хоменко А. В., Денисенко А. О.	
Соцїально-педагогїчна пїдтримка дїтей у воєнний перїод.....	1056
Бутова Я. Є.	
Пошуково-дослїдницька робота учнїв як засїб пїдвищення ефективностї навчаннє.....	1058
Вїрста С. Є, Жалко Т. Й	
Дитяча книжка як їнструмент якїсної комунїкацїї у перїод воєнного стану в Українї.....	1060
Дитина К. М., Коцур Н. І.	
Арттерапїя як один їз ефективних засобїв корекцїї емоцїйних розладїв у дїтей в умовах воєнного стану в Українї.....	1063
Горбачевська В. А., Коцур Н. І.	
Формуваннє соцїальної компетентностї учнїв 5-х класїв шляхом здорового способу життє в умовах воєнного стану.....	1066
Долгопол О. О., Кїр'янова О. В.	
Роль викладача мовної пїдготовки в комунїкативнїй адаптацїї студентїв-нерезидентїв	1070
Замула О. В., Замула О. О.	
Сутнїсть ї значеннє їнклюзивного розвитку працївникїв в управлїннї органїзацїйною поведїнкою персоналу на засадах концепцїї сталого розвитку...	1072
Кавецький В. Є.	
Психологїчна самопїдтримка педагога в умовах вїйни.....	1075
Карась А. Г., Бутова О. М., Насонова К. С.	
Практичнї аспекти органїзацїї психолого-педагогїчної ї соцїальної пїдтримки в закладах загальної середньої освїти в умовах сучасних викликїв.....	1078
Ковалевська Н. В., Пасїчнїченко А. В., Зїмакова Л. В.	
Формуваннє їгрової компетентностї дитини засобами сучасного предметно-їгрового середовища.....	1081
Костїна В. В., Потьомкїна А. І.	
Роль психологїчної служби закладу загальної середньої освїти в розвитку резилїентностї пїдлїткїв.....	1083
Luparenko S. Ye., Leshchova S. S.	
Specific features of studying in higher educational institutions in conditions of martial law.....	1086
Ломакїн А. О., Ладика М. С.	
Вплив темпераменту на спосїб прояву агресїї: ауто- та гетероагресїя.....	1087
Ломакїн А. О., Гуменюк М. Ю.	
Проблема лїдерства: діагностика та розвиток лїдерських якостей у студентськїй групї.....	1090

2. Деркач О. Арт-терапія на допомогу школі. *Мистецтво та освіта*. 2010. № 2. С. 25–28.
3. Лазос Г. П. Резильєнтність: концептуалізація понять, огляд сучасних досліджень. *Актуальні проблеми психології*. Том 3.: Консультативна психологія і психотерапія. Вип. 14. Вінниця: ФОП Рогальська І. О., 2018. С. 26-64.
4. Одностало О. С. Ресурси стійкості особистості в умовах складних та нетипових ситуацій життя : дис. ... канд. псих. наук: 19.00.01/ Волинський національний університет імені Лесі Українки. Луцьк, 2020. 183 с
5. Чиханцова О., Гуцол К. Психологічні основи розвитку резильєнтності особистості в період пандемії Covid-19 : практичний посібник / Національна академія педагогічних наук України, Інститут психології імені Г.С. Костюка. Київ, 2022. 128 с.

SPECIFIC FEATURES OF STUDYING IN HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS IN CONDITIONS OF MARTIAL LAW

Luparenko S. Ye.

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University,
Kharkiv, Ukraine

Leshchova S. S.

Applicant for higher education (Bachelor degree),
H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University,
Kharkiv, Ukraine

Education is one of the key factors of development and expanding opportunities for people. Due to education, there is active social, political and economic development of the country. Every year, higher educational institutions in Ukraine produce a large number of specialists ready to work for the development of their state.

Because of the full-scale attack of the Russian Federation on Ukraine in February 2022, students have faced difficulties during their education. In the conditions of a state of war, forced changes in the form of the educational process occur.

As a result of the threat to their lives, hostilities, and temporary occupation of certain territories, some participants of the educational process have been forced to relocate within Ukraine or abroad. Many teachers and students still remain in temporarily occupied territories and require special support from the state. Some educational institutions have been even destroyed.

Organizing the educational process at wartime is a new challenge for both educational institutions and teachers. It is important to organize the educational process in a way that is as safe and comfortable as possible for both students and academic staff. In these conditions, it is necessary to shift the focus from academic achievements to supporting and normalizing the mental state of students [1; 2].

Studying in higher educational institutions at wartime has some specific features that differ from learning at peace. These specific features are the following [1; 2]:

1. Priority shift. It means that the conditions of war change the priorities of learning. For example, at wartime, learning military tactics, shooting, and other military skills become a priority.

2. Increased workload. It means that the conditions of war may require an increased workload for students. This may include more self-study, additional educational events regarding safety and protection etc.

3. Reduced access to resources. It means that the conditions of war may restrict students' access to educational resources such as books, computers and other technical equipment.

4. Increased responsibility. It means that the conditions of war may require students to be more responsible for their own learning. This may include more independence and mobility of students.

Undoubtedly, an important component of the educational process is the verification of completed assignments and the evaluation of learners' achievements. In synchronous mode, the teacher can conduct interviews with students, and in asynchronous mode, he can also check the completion of individual and group assignments and conduct testing. At wartime, it is important for all teachers to create a positive psychological climate in classes, support and help students, help them in learning.

Therefore, education should contribute to the development of personality and enable people to act with greater independence, sober judgment, critical thinking and personal responsibility. The goal of education should be aimed at developing all aspects of human potential, including memory, thinking, aesthetic taste, spiritual values, physical abilities, and communication skills. Among other priorities, there is a healthy lifestyle, including sports and proper rest, respect for person's own culture, mastery of ethical and moral norms and the ability to speak up and defend himself, as well as life resilience.

References

1. Булик І. Л. Проблемні питання дистанційної освіти у вищих навчальних закладах в умовах воєнного стану в Україні. *Освітній процес в умовах воєнного стану в Україні* : матеріали Всеукр. наук.-пед. підвищення кваліфікації (Одеса, 3 травня – 13 червня 2022). Одеса : Видавничий дім «Гельветика». 2022. С. 52-55.

2. Освіта України в умовах воєнного стану. Інноваційна та проєктна діяльність: наук.-метод. збірник / за заг. ред. С. М. Шкарлета. Київ-Чернівці «Букрек». 2022. 140 с. URL :<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/serpneva-konferencia/2022/Mizhn.serpn.ped.nauk-prakt.konferentsiya/Nauk-metod.zbirnyk-Osv.Ukrayiny.v.umovakh.voyennoho.stanu-%20Innovatsiyna.ta.projektna.diyalnist.pdf> (дата звернення: 02.03.2023).

ВПЛИВ ТЕМПЕРАМЕНТУ НА СПОСІБ ПРОЯВУ АГРЕСІЇ. АУТО- ТА ГЕТЕРОАГРЕСІЯ

Ломакін А. О.

кандидат технічних наук, доцент,
Українська інженерно-педагогічна академія
м. Харків, Україна